

Flerårigt vetegräs, Kernza – framtidens vallgröda?

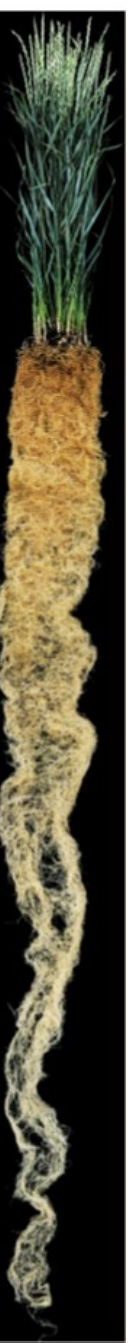
Kajsa Lätt, SLU Skara

Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och djurvälvärd, THV

Kernza! Vad är det?

- En Trademark för ett flerårigt vetegräs som skördas flera gånger per år
- Samma gröda i två–tre år
- Kan ge både kärna och vallskörd
- Djupa rötter → bra återväxt, torkar inte ut lika snabbt

Kernza – ett flerårigt vetegräs med rötterna i USA

- **Tre skördar från samma gröda**
- Vår: betning
- Sommar: kärnskörd
- Höst: vallskörd/efterbete
- Flerårig etablering → lägre kostnader per kg ts

Varför testa Kernza i Sverige?

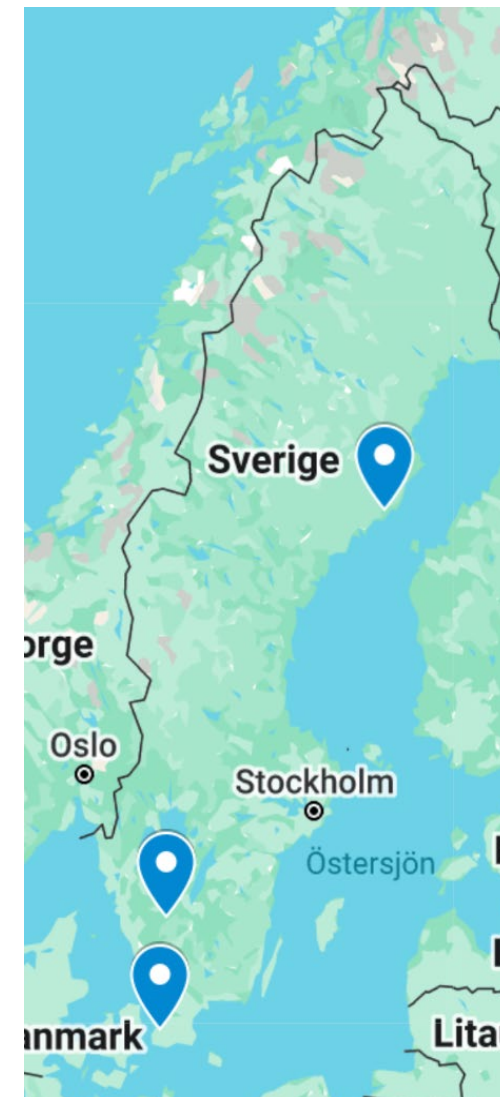
- **Behov av stabilare grovfoderproduktion**
- Variation i väder gör vallskördarna osäkra
- Bättre motståndskraft- torktålig, tål höga regnmängder
- Kan kombineras med vall i växtföljden

Kvävegödsling och skördetidpunktsstudie

Gödslings- och skördetidpunktsförsök

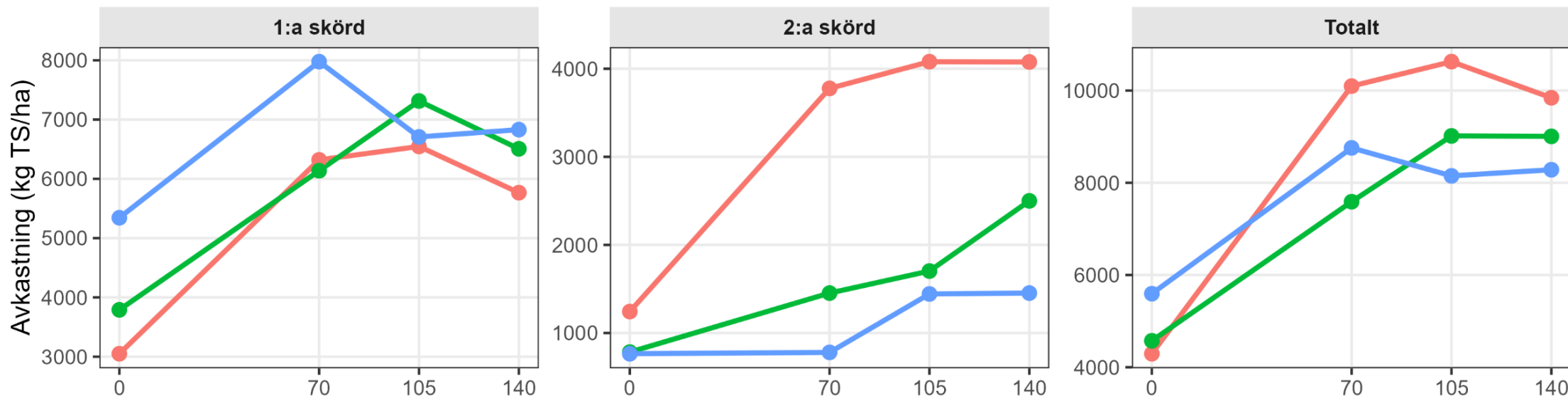
- **Tre försöksplatser:** Lönnstorp, Rådde, Röbbäcksdalen
- **Fyra kvävegivor (kg N/ha):**
0, 70+70, 105+105 och 140+140 kg N/ha
- **Två skördar:**
 - ✓ Tre skördetidpunkter för första skörden
 - ✓ Samma datum för andra skörden

Plats	Sådatum	Skördedatum						Återväxt	
		Tidig	Medel	Sen					
		2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Alnarp	2023-07-19	4/6	19/5	1/7	2/6	25/7	16/6	13/9	9/9
Rådde	2023-05-19	23/5	20/5	3/6	29/5	13/6	9/6	6/8	7/8
Umeå	2023-07-07	5/6	3/6	18/6	12/6	25/6	25/6	11/9	23/9

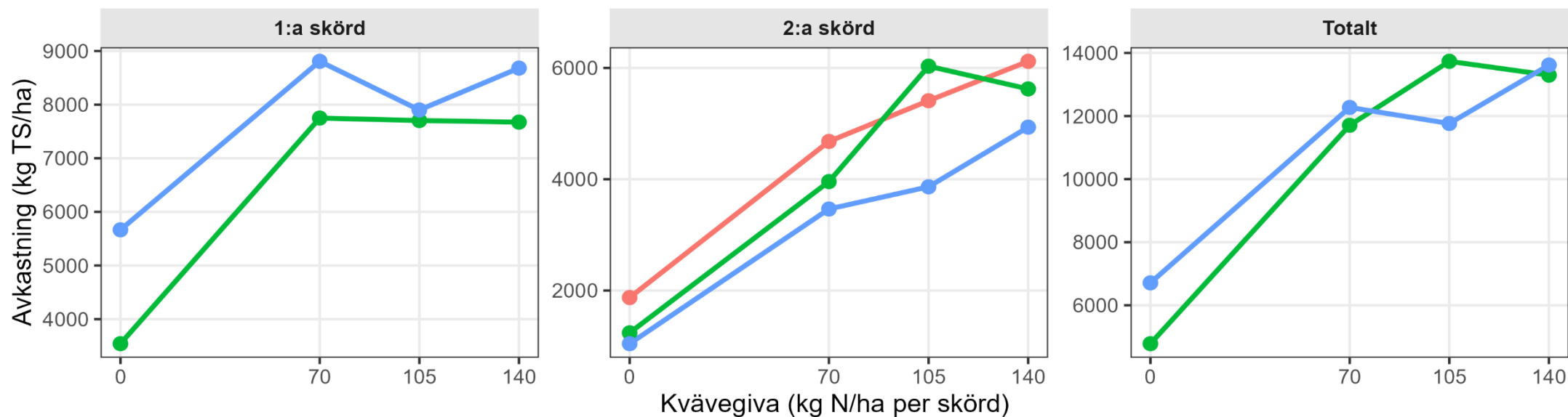

AVKASTNING

Avkastning vs N, 2024 – Alnarp

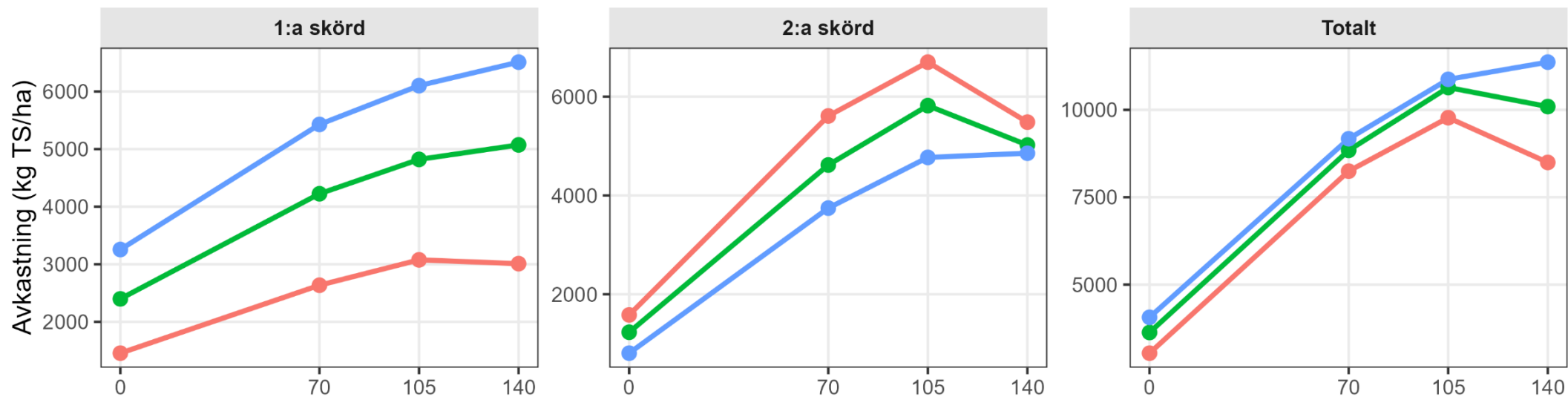

Avkastning vs N, 2025 – Alnarp

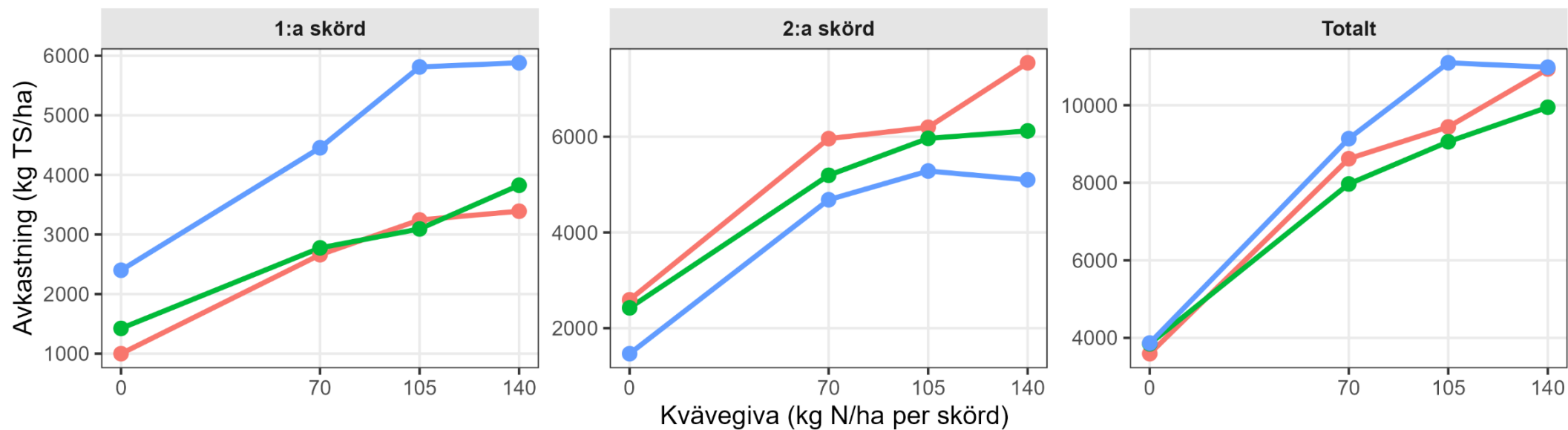

Skördetidpunkt ● Tidig ● Medel ● Sen

Avkastning vs N, 2024 – Långhem

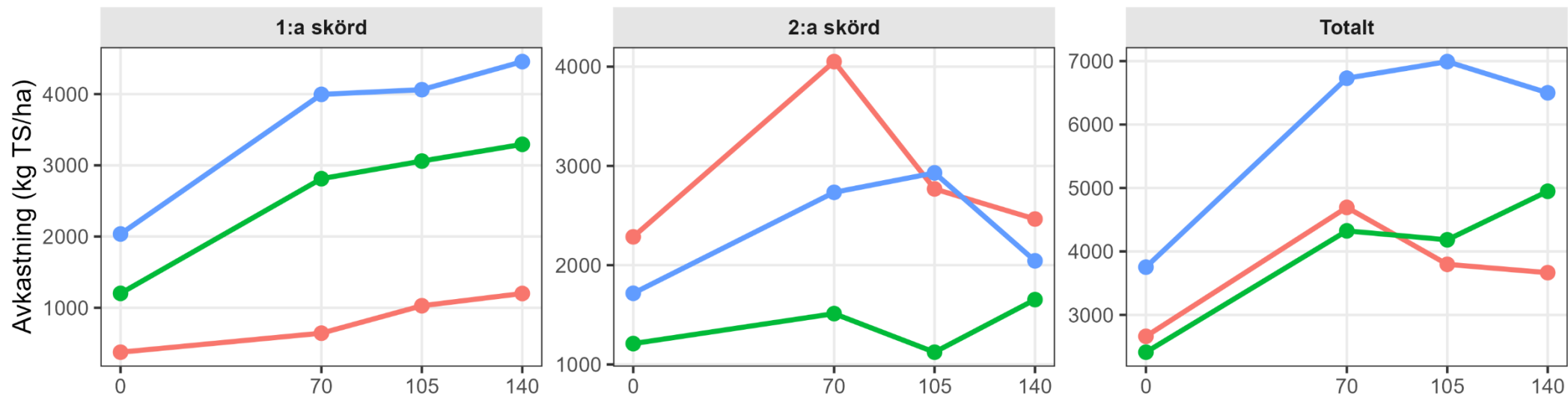

Avkastning vs N, 2025 – Långhem

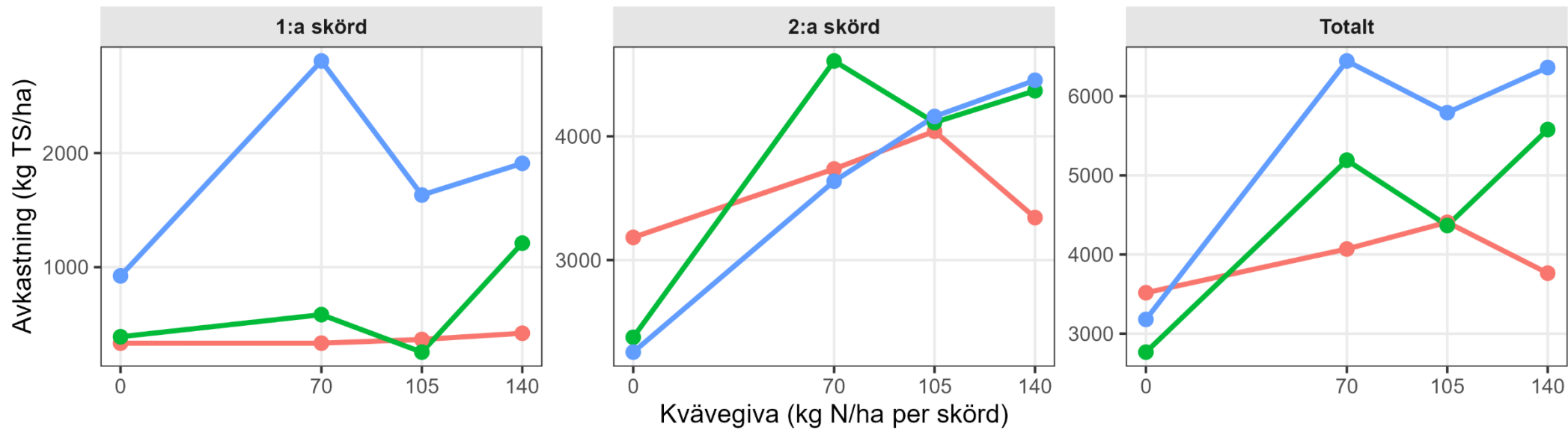

Skördetidpunkt — Tidig — Medel — Sen

Avkastning vs N, 2024 – Umeå

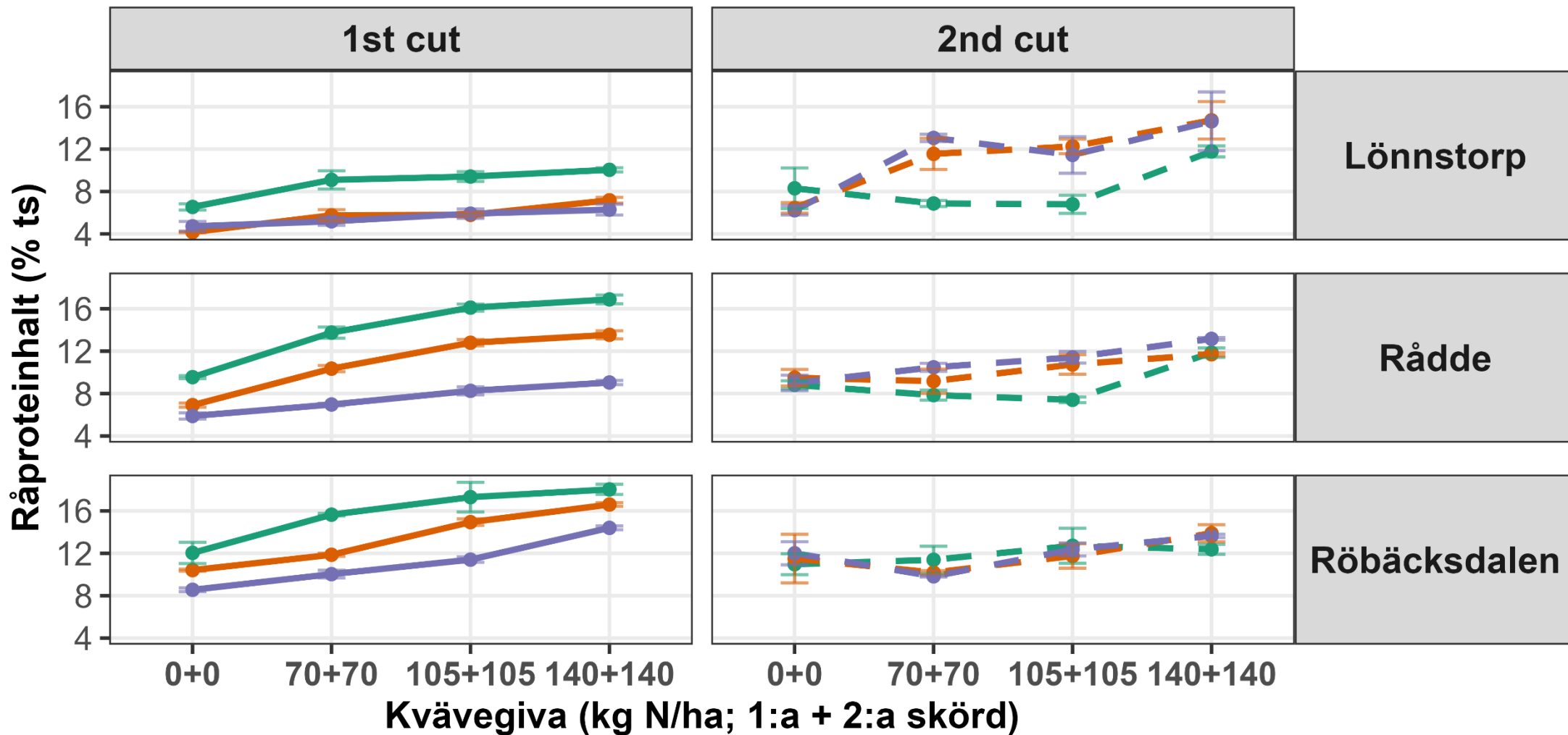
Avkastning vs N, 2025 – Umeå

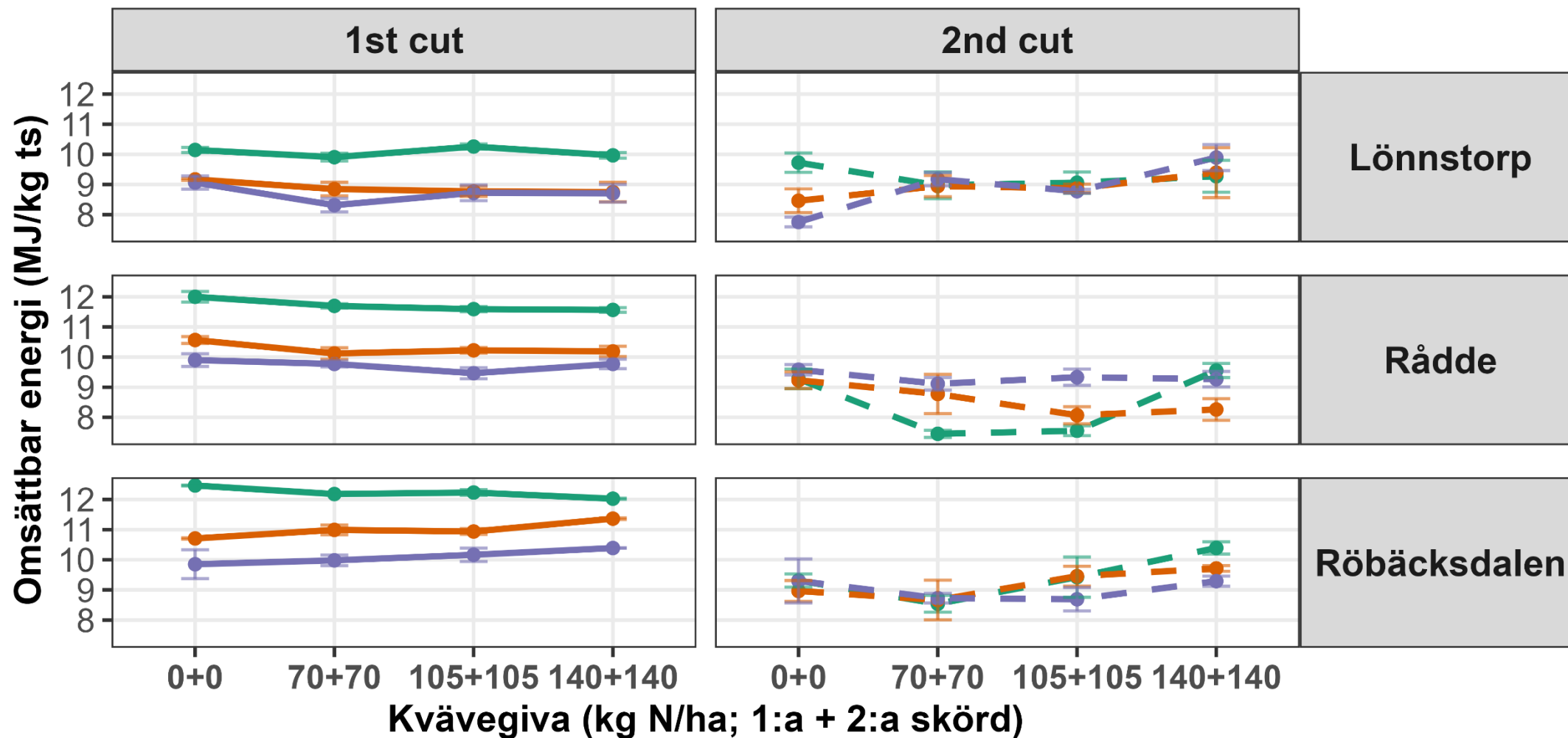
Skördetidpunkt — Tidig — Medel — Sen

NÄRINGSINNEHÅLL

Råproteinhalt vid olika skördetidpunkter och kvävegivor

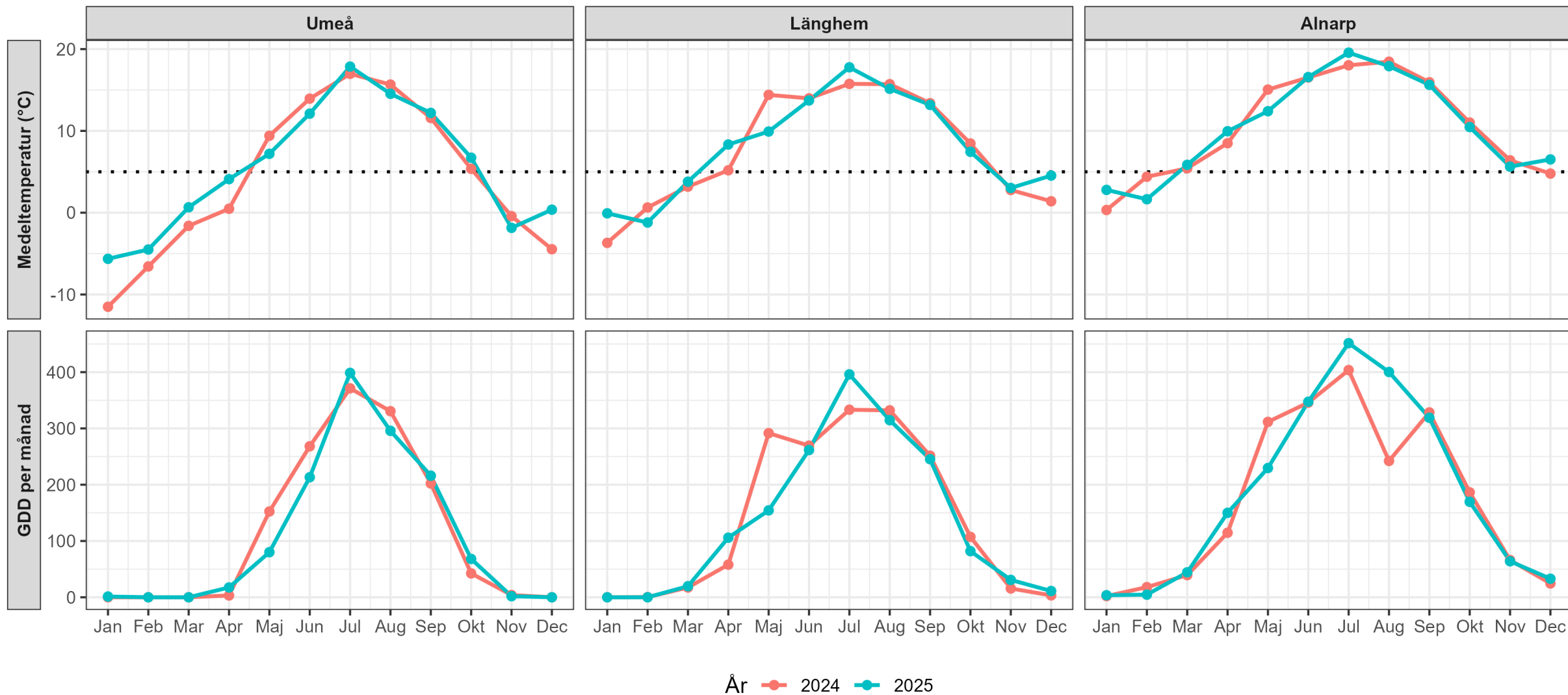
Omsättbar energi vid olika skördetidpunkter och kvävegivor

	VOS1	VOS2	NDF1	NDF2		VOS1	VOS2	NDF1	NDF2		VOS1	VOS2	NDF1	NDF2
	Alnarp				Länghem					Umeå				
Timotej- Ängssvingel	74.9	76.2	55.3	50.0		83.5	79.8	51.2	54.7		84.9	82.6	52.7	53.6
Kernza–Tidig	74.7	68.8	58.4	59.0		85.3	62.4	51.3	61.2		88.9	69.7	42.9	56.9
Kernza– Medel	67.5	67.7	61.3	60.6		76.2	65.6	61.7	62.6		80.7	69.4	51.7	57.6
Kernza–Sen	66.3	67.6	58.1	60.3		72.7	70.2	61.5	59.6		75.0	68.2	52.3	58.0
Kernza–0	70.9	66.0	60.2	62.6		79.6	70.5	59.5	59.9		80.7	69.4	49.0	57.6
Kernza–70	68.3	68.4	59.7	60.6		77.7	64.7	58.9	60.8		81.0	66.0	49.4	58.2
Kernza–105	69.8	67.6	58.5	59.7		77.1	63.9	57.7	61.8		81.4	69.4	49.4	57.4
Kernza–140	68.8	70.2	58.0	56.4		77.9	65.2	56.5	62.0		83.0	71.7	48.0	56.8

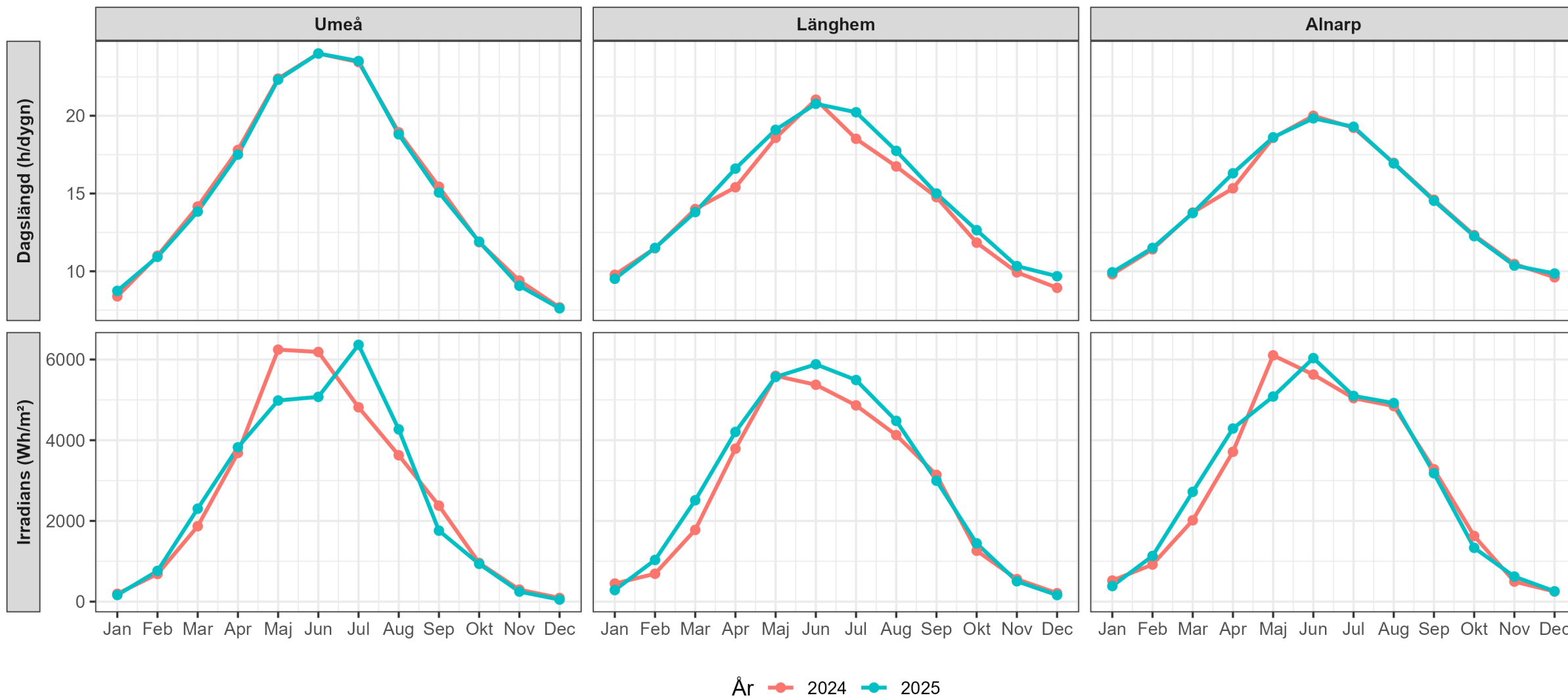
Temperatur och värmesumma – per månad (2024 vs 2025)

Överst: medeltemperatur per dygn (prickad linje = 5 °C). Nederst: GDD per månad (bas 5 °C).

Sol – per månad (2024 vs 2025)

Dagslängd ~ astronomi. Irradians fångar skillnader i ljus/energi mellan år.

Vad behöver vi veta mer om Kernza?

- Testa på fler platser med verklig torkstress
- Undersöka smaklighet och foderupptag hos djuren
- Studera produktionseffekt i foderstater – kött och mjölk
- Följa långsiktig återväxt och ekonomi i fleråriga bestånd

Slutsatser

- **Tydlig kväverespons**, men styrs av år och plats
- **Stora platsskillnader** i både avkastning och kvalitet
- **Skördetidpunkt påverkar kvalitet mer än kvävenivå**
- **Temperatur och värmesumma (GDD) förklarar en del av variationen mellan år**

Tack för er uppmärksamhet!

Kajsa Lätt
Doktorand

Sveriges lantbruksuniversitet

Inst. för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd, THV

Telefon: 0511-67111
kajsa.latt@slu.se